

Tilkendegivelse

i

Faglig Voldgift

Ingeniørforeningen i Danmark
for A
(advokat Kim Schioldann)

mod

Finansministeriet, Personalestyrelsen,
for IT- og Telestyrelsen
(kammeradvokaten ved advokat Lene Damkjær Christensen)

1. Uoverensstemmelsen under denne sag angår, om der har foreligget tvingende årsager til i forbindelse med en større besparelsesrunde i IT- og Telestyrelsen at afskedige A, der er tillidsrepræsentant.

2. Påstande

Klager, Ingeniørforeningen i Danmark for A, har nedlagt følgende påstande:

1. Principalt påstås indklagede, Finansministeriet, Personalestyrelsen, for IT- og Telestyrelsen, tilpligtet at anerkende, at afskedigelsen af A underkendes.

Subsidiært nedlægges påstand om, at indklagede skal betale A en godtgørelse på 478.768,32 kr. (svarende til 12 måneders løn), mere subsidiært et beløb efter voldgiftsrettens skøn, med procesrente fra sagens anlæg.

2. Indklagede påstås tilpligtet at anerkende, at klagers arbejdsforhold ikke kan afbrydes, før berettigelsen af afskedigelsen har været afprøvet ved den fagretlige behandling.

Indklagede har påstået frifindelse over for klagers påstande.

3. Sagens behandling

Sagen blev mundtligt forhandlet den 7. januar 2005 med undertegnede højesteretsdommer Poul Søgaard som opmand.

Der blev afgivet forklaring af klageren, ingeniør A, og af tillidsrepræsentant B, administrationschef Line Skytte Mørk Hansen, områdeleder C, kontorchef D og kontorchef E.

Der var ved afslutningen af den mundtlige forhandling enighed mellem parterne om, at sagen afgøres ved opmandens tilkendegivelse uden fuldstændig sagsfremstilling og uden gengivelse af forklaringerne og parternes procedure.

4. Baggrunden for uoverensstemmelsen

4.1. A, der er født i 1941, blev ved skrivelse af 12. september 1967 fra Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet ansat som overenskomstlønnet ingeniør fra den 1. september 1967 med tjeneste indtil videre ved radioingeniørtjenesten. Han har under sin ansættelse beskæftiget sig med en række teletekniske og teknisk administrative opgaver, herunder inden for xxx. Ansættelsesforholdet videreførtes i 1991 til Telestyrelsen og – efter udskillelsen fra Post- og Telegrafvæsenet – i 1995 til IT- og Telestyrelsen. Efter en lovændring vedrørende --- blev han i 1999 beskæftiget i ---, senere samme år ---, fra januar 2000 --- under først --- kontor og fra oktober 2001 under ---. I de senere år har han arbejdet med -----

A er tillidsrepræsentant for ingeniørerne i IT- og Telestyrelsen og har været tillidsrepræsentant gennem de seneste ca. 30 år.

4.2. I marts 2003 gjorde IT- og Telestyrelsen departementet i Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling opmærksom på, at styrelsen i de kommende finansår ville løbe ind i strukturelt betingende budgetunderskud. I den følgende tid drøftedes situationen mellem departementet og styrelsen, og forskellige muligheder for at afbøde budgetunderskuddet blev afprøvet. På et møde i samarbejdsudvalget den 25. februar 2004 oplyste styrelsens direktør, at drøftelserne endnu ikke var afsluttet, men at der, hvis der ikke blev gjort noget, i 2005 og fremover ville være et årligt underskud på 25-30 mio. kr. I en mail den følgende dag til alle medarbejdere tilkendegav direktøren, at han havde svært ved at se en løsning, der ikke i et eller andet omfang indebar afskedigelser.

Styrelsens ledelse beregnede, at der selv med tilførsel af de ekstra midler, som man forventede at kunne opnå, ville være behov for at spare ca. 35 årsværk (ud af et samlet antal årsværk på ca. 270), for at opnå balance. Heraf forventedes det nødvendigt med ca. 25 uansøgte afskedigelser. Ledelsen tilkendegav under hensyntagen til lovbundne og andre prioriterede arbejdsområder, hvordan årsværksnedskæringerne kunne forventes fordelt mellem afdelingerne, og anmodede cheferne for de berørte afdelinger og kontorer om nærmere at analysere, hvordan nedskæringerne kunne gennemføres, og hvilken betydning nedskæringerne ville have for opgavevaretagelsen. Disse analyser forelå i løbet af april 2004.

En af de berørte afdelinger var Frekvens- og Teknikafdelingen, som er opdelt i Teknisk kontor og Frekvenskontoret. Frekvenskontoret omfatter dels tilladelsesområdet, dels kontrolom-

rådet. ----- . Spareplanen bevirkede, at kontrolområdet skulle skæres ned til 13 medarbejdere. ----- .

På et samarbejdsudvalgsmøde den 6. maj 2004 redegjorde styrelsens direktør for nødvendigheden af at gennemføre det nævnte antal årsværksreduktioner. Han anførte, at begrundelsen for reduktionerne var bevillingsmangel, og at de kriterier, der ville blive lagt vægt på ved beslutningen om, hvem der skulle afskediges, var de faglige og personlige kompetencer, som styrelsen i situationen bedst kunne undvære, samlet set og på tværs i styrelsen. De medarbejdere, der påtænkte afskediget, ville få besked ultimo maj, og det ville blive undersøgt, om der var mulighed for at placere disse medarbejdere i andre stillinger i "koncernen".

4.3. Ledelsen af Frekvens- og Teknikafdelingen indstillede A som den ene af de medarbejdere, der skulle afskediges. Ledelsen var bekendt med, at A er tillidsrepræsentant. To af de øvrige medarbejdere, der på halv tid er beskæftiget med ----, er ligeledes omfattet af tillidsmandsbeskyttelsen.

Det fremgår af forklaringerne, at ledelsen i forbindelse med indstillingen foretog en sammenligning af As kompetencer med relevante stillinger i styrelsen og med kompetencerne hos de medarbejdere, som varetager disse stillinger. Der er under sagen fremlagt en af styrelsen udarbejdet skematisk oversigt over denne kompetencesammenligning. Det er i den forbindelse anført, at der alene er medtaget stillinger i Frekvens- og Teknikafdelingen, da stillinger på styrelsens øvrige arbejdsområder ikke vurderedes som relevante for ingeniører med As ingeniørmæssige baggrund. Sammenligningen af kompetencer oplyses endvidere alene at være foretaget på arbejdsområder, hvor der udelukkende er ansat ingeniører i stillingerne, samt arbejdsområder, hvor det ikke nødvendigvis er en ingeniør, der skal varetage stillingen, men hvor der bl.a. er ansat ingeniører. Arbejdsområder, hvor der ikke er ansat ingeniører, og stillinger, der indebærer personaleansvar, er ikke medtaget i sammenligningen.

4.4. I skrivelse af 21. maj 2004 meddelte styrelsen, at man påtænkte at afskedige A. Det hedder i skrivelsen bl.a.:

"Ved udvælgelsen af A, er der konkret lagt vægt på, at hans kompetencer i forhold til --- vurderes at være de smalleste sammenlignet med andre medarbejdere i kontoret.

Da A er tillidsmand er der endvidere foretaget en vurdering af hvorvidt han vil kunne varetage en anden passende stilling i styrelsen. Det vurderes ikke at være tilfældet uden meget massiv kompetenceudvikling af en flerårig varighed."

I skrivelsen er der herefter foretaget en gennemgang af andre stillinger i ---- og den øvrige del af Frekvens- og Teknikafdelingen, og det er ved samtlige disse stillinger anført, at det ville kræve en flerårig oplæring, såfremt A skulle varetage nogen af stillingerne. Det er endvidere anført, at ingen af de stillinger, der i styrelsens øvrige kontorer er relevante for ingeniører, er relevante for ingeniører med As kompetencemæssige baggrund.

Den påtænkte afskedigelse af A blev drøftet på et forhandlingsmøde den 2. juni 2004 med deltagelse af repræsentanter for Ingeniørforeningen og IT- og Telestyrelsen samt på et mæglingmøde den 24. juni 2004, hvori yderligere deltog repræsentanter for Personalestyrelsen.

Ved skrivelse af 30. juni 2004 blev A herefter afskediget med virkning fra udgangen af december 2004. I skrivelsen hedder det bl.a.:

"Du har ved brev af 24. juni 2004 beskrevet dine tidligere arbejdsopgaver i IT- og Telestyrelsen. Du anfører i dit brev, at du altid har været omstillingsparat at du foretrækker alsidighed og udvikling i arbejdstilværelsen. Du har endvidere anført, at du ved medarbejdersamtaler har gjort opmærksom på, at du gerne ville arbejde med også andre opgaver end de pålagte -- -. Du anfører endelig, at du har forsøgt at få opstillet en kompetenceudviklingsplan. Du har anført, at det har der ikke været gehør for.

Du har endvidere anført, at set i lyset af, at --- skal videreføres ---, og at du til MUS flere gange har fået det skudsmål, at du er den absolut mest erfarne osv., ville det være naturligt, at du som udgangspunkt fortsætter i din stilling ved ---. Du har endvidere anført, at du vil gentage dine bemærkninger ved MUS om din omstillingsparathed og ønsket om også andre opgaver.

Du har endelig anført, at du finder at den påtænkte fyring hviler på et forkert grundlag og ikke bør gennemføres. Du har endelig anført, at du som bekendt er tillidsrepræsentant og er omfattet af særlige regler for afskedigelse.

IT- og Telestyrelsen skal anføre, at baggrunden for den påtænkte afskedigelse er, at IT- og Telestyrelsen er i en situation, hvor styrelsens udgifter overstiger indtægterne – det vil sige, der er bevillingsmangel.

For så vidt angår den konkrete begrundelse for selve udvælgelsen af dig i forbindelse med afskedigelser på grund af bevillingsmangel i IT- og Telestyrelsen, henvises til IT- og Telestyrelsens brev af 25. maj 2004 om høring i forbindelse med påtænkt afskedigelse.

Det skal understreges, at spørgsmålet om at afskedige dig ikke udspringer af utilfredshed med din indsats, men alene er opstået som følge af den omtalte bevillingsmangel.

IT- og Telestyrelsen kan oplyse, at det er korrekt, at --- skal fortsætte i styrelsen med færre ressourcer. De øvrige medarbejdere der beskæftiger sig med--- varetager samtidig andre opgaver. Det vurderes ikke, at du ville kunne varetage disse opgaver uden længerevarende oplæring.

Det er således fortsat IT- og Telestyrelsens vurdering, at du har de smalleste kompetencer blandt de medarbejdere, der beskæftiger sig med---

Det skal tilføjes, at med hensyn til det anførte om opstilling af en kompetenceudviklingsplan har du lige såvel som andre medarbejdere i Frekvenskontoret haft mulighed for at få opstillet en kompetenceudviklingsplan.

IT- og Telestyrelsen kan oplyse, at dine indsigelser ikke har ændret ved IT- og Telestyrelsens beslutning om den påtænkte afskedigelse.”

4.5. I Aftale om tillidsrepræsentanter i staten m.v. hedder det i § 11 bl.a.:

”En tillidsrepræsentants afskedigelse skal begrundes i tvingende årsager.

...

Stk. 4.

1. *En tillidsrepræsentants arbejdsforhold kan, medmindre opsigelsen skyldes arbejdsmangel, ikke afbrydes, før vedkommendes organisation har fået lejlighed til at prøve berettigelsen af afskedigelsen ved fagretlig behandling, jf. stk. 5 og 6. Denne skal påbegyndes inden 8 dage efter opsigelsens afgivelse og afsluttes hurtigst muligt.*
2. *Er afskedigelsen begrundet i arbejdsmangel, kan arbejdsforholdet ikke afbrydes i varselsperioden, før vedkommendes organisation har haft lejlighed til at prøve berettigelsen af afskedigelsen ved fagretlig behandling, jf. stk. 5 og 6. Denne skal påbegyndes inden 8 dage efter opsigelsens afgivelse."*

4.6. Det er under voldgiftsforhandlingen oplyst, at As arbejdsforhold – som følge af, at klager i sin replik af 15. november 2004 bestred, at der forelå arbejdsmangel – ikke blev afbrudt ved varselsperiodens udløb den 31. december 2004.

5. Opmandens tilkendegivelse

Efter oplysningerne om IT- og Telestyrelsens bevillingsmæssige situation i foråret 2004, som den tegnede sig efter forhandlinger mellem styrelsen og ministeriet om mulighederne for at forhøje bevillingerne, kan det lægges til grund, at det ville blive nødvendigt at nedlægge et betydeligt antal stillinger i styrelsen, herunder ved gennemførelse af uansøgte afskedigelser, for at imødegå budgetunderskud i de kommende år. Som følge af denne bevillingsmangel forelå der således utvivlsomt arbejdsmangel i styrelsen.

Der er ikke grundlag for at anfægte styrelsens beregning af omfanget af de stillingsnedlæggelser, som denne arbejdsmangel nødvendiggjorde. Der er heller ikke grundlag for at anfægte fordelingen af stillingsnedlæggelserne mellem de enkelte afdelinger og kontorer eller beslutningen om at nedlægge en stilling under arbejdsområdet ---.

Det kan på grundlag af det fremlagte skriftlige materiale og de afgivne forklaringer lægges til grund, at styrelsen ved udvælgelsen af de medarbejdere, der blev indstillet til afskedigelse, under en grundig og saglig procedure foretog en meget omhyggelig gennemgang af medarbejdernes faglige kvalifikationer set i forhold til den fremtidige opgavevaretagelse. Ved denne gennemgang er også As kompetencer og kvalifikationer blevet vurderet og sammenlignet med

kompetencerne og kvalifikationerne hos dels de øvrige medarbejdere, der varetager ---, dels andre relevante medarbejdere i styrelsen.

For så vidt angår to af de -- medarbejdere, der ligesom A varetager ---, bemærkes, at også disse to medarbejdere er omfattet af tillidsmandsbeskyttelsen. Endvidere varetager de tillige andre arbejdsopgaver, henholdsvis ----, som A ikke uden længere tids oplæring kunne overtage. Det har på dette grundlag ikke været usagligt at indstille A til afskedigelse frem for disse to medarbejdere.

I forhold til vurderingen af og sammenligningen med andre medarbejdere i styrelsen bemærkes først, at det har været velbegrundet at begrænse vurderingen og sammenligningen til stillinger inden for arbejdsområder, hvor der udelukkende er ansat ingeniører i stillingerne, samt arbejdsområder, hvor det ikke nødvendigvis er en ingeniør, der skal varetage stillingen, men hvor der bl.a. er ansat ingeniører. Det kan således ikke anses for at have været påkrævet at inddrage arbejdsområder, hvor der ikke er ansat ingeniører, eller stillinger, der indebærer personaleansvar, i sammenligningen. Efter oplysningerne om arbejdsopgaver og kvalifikationer for de få ingeniører, der er ansat uden for Frekvens- og Teknikafdelingen (i IT-strategisk kontor, IT-sikkerhedskontoret og Markedskontoret), har der heller ikke været behov for at inddrage disse stillinger i sammenligningen.

Dernæst bemærkes, at det efter bevisførelsen må lægges til grund, at A ikke umiddelbart ville være i stand til at varetage nogen af de stillinger, som det herefter har været relevant at inddrage i vurderingen og sammenligningen. Der er herved lagt vægt på oplysningerne om indholdet af disse stillinger, kompetencerne og kvalifikationerne hos de aktuelle indehavere af stillingerne sammenholdt med As kompetencer og kvalifikationer. Under hensyn til, at A i hvert fald siden 1991 væsentligst har varetaget opgaver vedrørende --- er der – uanset hans uddannelse og uanset, at han tidligere under sin ansættelse også har varetaget andre arbejdsopgaver – ikke grundlag for at tilsidesætte styrelsens vurdering, hvorefter det ville kræve længere tids oplæring og eventuelt efteruddannelse, hvis A skulle varetage en af de nævnte stillinger. Dette gælder også den stilling, der varetages af ---.

Det må derfor anses for godtgjort, at As kompetencer og kvalifikationer med henblik på varetagelsen af de fremtidige arbejdsopgaver i IT- og Telestyrelsen var på et markant lavere niveau sammenlignet med medarbejdere, der ikke blev indstillet til afskedigelse. Denne

vurdering ændres ikke af, at A under medarbejderudviklingssamtaler har udtrykt ønske om også at varetage andre arbejdsopgaver end ---.

Det bemærkes, at der efter bevisførelsen intet grundlag er for at antage, at As varetagelse af hvervet som tillidsrepræsentant har spillet nogen rolle ved valget af ham som en af de medarbejdere, der skulle afskediges.

På den anførte baggrund har der efter opmandens opfattelse – uanset As anciennitet og alder – således foreligget tvingende årsager til at afskedige ham. Klagers påstand 1 kan derfor ikke tages til følge.

Da der som anført har foreligget arbejdsmangel, kan klagers påstand 2 heller ikke tages til følge, jf. Tillidsrepræsentantaftalens § 11, stk. 4, nr. 2.

Herefter frifindes Finansministeriet, Personalestyrelsen, for IT- og Telestyrelsen i det hele for de påstande, som Ingeniørforeningen i Danmark for A har nedlagt under sagen.

Hver part skal betale egne sagsomkostninger samt halvdelen af opmandens honorar og udgifter.

København, den 18. januar 2005

Poul Søgaard